

Силабус курсу ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 3
Рік підготовки, семестр – IV рік, VII семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: згідно з розкладом занять, ауд. 32
Консультації: Очні консультації: вівторок: 14.10-16.10, ауд. 32.
Онлайн- консультації: у Viber групі курсу кожного дня з 16-00 до 17-00.
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук – Морська Наталія Львівна
Контактні телефони викладача:	380672864250
E-mail викладача:	morska_nataliia@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/morska-natal-ya-lv-vna.php?clear_cache=Y
Сторінка курсу в Moodle	https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?

Анотація дисципліни

«Філософія права» є вибірконим освітнім компонентом при підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня освіти. Майбутнім аналітикам суспільних навчальна дисципліна дасть глибинне розуміння специфіки права як явища культури і соціального інституту в його історичній та соціокультурній динаміці. Вивчення дисципліни розвиває навички критичного мислення й філософської рефлексії щодо цілісного осягнення соціально-філософських проблем сучасного права і його значення для людини і суспільства.

Мета курсу: формування цілісного уявлення про проблемне поле філософії права як важливої галузі сучасного філософського знання; ознайомлення із загальними закономірностями розвитку права, його структурою, рівнями; поглиблений аналіз актуальних соціально-філософських проблем сучасного права; сприяння глибокому усвідомленню сутності права, його ролі і місця у суспільстві та людинотворчої місії.

Основне завдання: формування методологічної компетентності бакалаврів як майбутніх бакалаврів філософії та фахівців аналітичної сфери, здійснення філософського аналізу права як явища культури в його соціальному, теоретико-пізнавальному, аксіологічному та практичному аспектах.

Зміст дисципліни «Філософія права» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 «Філософія», норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент:

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лекц.	се м.	сам. р			

Змістовий модуль I. Філософія права в історичній генезі

2	2	6	1. Філософія права, її зміст та призначення.	Знати сутність філософії, предмет і структуру філософського знання, оперувати філософськими категоріями, аналізувати особливості виникнення та предмет філософії права, а також основні проблеми філософії права. Філософія права як окрема філософська наука. Структура філософії права. Характеризувати і співвідносити поняття «філософія», «право», «правознавство». Аналізувати специфіку філософського рівня осягнення проблем права та основні концепції права як складові філософії права. Значення філософії права для майбутніх аналітиків.	Питання, обговорення
2	2	6	2. Правова онтологія. Право як феномен культурно-цивілізаційного процесу.	Аналізувати сутність онтологічної природи права і правової реальності. Характеризувати поняття природне право і позитивне право як основні структурні елементи правової реальності. Визначати концепції праворозуміння. Аналізувати форми буття права: ідея права, закон, правове життя. Розрізняти поняття правових відносин і правової свідомості, їх сутність і структуру.	Питання, дискусія, кейси
2	2	6	3. Історичні типи філософії права.	Характеризувати історичну типологію філософії права, писемність і прогрес права. Філософія права Античності та Середньовіччя. Філософсько-правова думка доби Відродження та Реформації. Філософсько-правова думка Нового часу. Історична школа права і марксизм. Загальна характеристика сучасної філософії права.	Презентації, ІНДЗ, тести
2	4	6	4. Філософія права в Україні.	Аналізувати особливості побутування філософії права в Україні. Розрізняти генезу розвитку філософсько-правових учень на різних історичних етапах. Визначати специфіку формування вітчизняної філософії права. Характеризувати основні ідеї філософії права в Україні.	Презентації, ІНДЗ, тести

Змістовий модуль II. Основні проблеми філософії права

2	2	6	5. Правова антропологія	Аналізувати поняття антропологія філософська та правова. Аналізувати природу людини і права. Визначати поняття «людина юридична». Визначати філософський зміст і обґрунтування прав людини. Характеризувати співвідношення громадянського суспільства та правової держави.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	6. Правова аксіологія.	Розуміти сутність поняття правова аксіологія, знати історію виникнення, основні поняття та принципи. Аналізувати поняття свободи як цінності. Визначати право як форму свободи. Розуміти свободу і відповідальність. Характеризувати справедливість як соціально-правову цінність. Визначати поняття і співвідношення права і моралі. Аналізувати рівність як ключове поняття в аксіології права.	Питання, презентації, інтерактивні технології
2	2	6	7. Правова гносеологія	Давати загальну характеристику і предмет правової гносеології. Визначати категорію істини як центральну категорію правової гносеології. Розуміти пізнавальні процеси у правотворчості та правореалізації. Знати рівні	Питання, дискусії, інтерактивні технології

				знання у праві: гадка, поняття права, ідея права. Аналізувати правову практику як критерій правової істини. Визначати зміст методології філософії права та її рівні. Знати основні структурні компоненти методології права та призначення філософії права.	
2	2	6	8.Філософія природного права	Розрізняти поняття природного права і позитивного права. Характеризувати ідею природного права. Визначати мету і джерело природних прав людини. Знати історичні передумови, що передують формування права як самостійної науки. Характеризувати історичні особливості розвитку філософії права. Характеризувати сучасне розуміння природного права. Визначати політичні права та соціальні права людини.	Презентації, ІНДЗ, тести
	2	6	9.Інституціональний вимір права. Філософські проблеми права і влади.	Визначати політико-правові інститути і їхню роль у здійсненні права. Аналізувати філософські проблеми права і влади в суспільстві, що трансформується. Пояснювати роль політико-правових інститутів у соціальному житті людини. Визначати поняття «влада» Розрізняти співвідносяться влада і право. Аналізувати поняття легітимація та її види. Визначати зміст поняття «легітимність» і «легальність». Розуміти співвідношення суверенітету народу і прав людини.	Презентації, ІНДЗ, тести

Формування програмних та фахових компетенстей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК9	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.
ЗК11	Цінування та повага різноманітності й мультикультурності.
ЗК12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
ЗК14	Здатність до діалогу та співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами в інших галузях знань/видах діяльності.
ЗК15	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	Спеціальні (фахові) компетентності
ФК2	Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.
ФК3	Здатність використовувати у професійній діяльності знання про розвиток основних ідей, учень та напрямків суспільних дисциплін.
ФК5	Здатність аналізувати сучасні філософські та суспільно-політичні й економічні проблеми та вчення.
ФК7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки
ФК9	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності філософські та конкретно-наукові методи і підходи.
ФК11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

ФК12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК15	Здатність вести перемовини, розв'язувати конфліктні ситуації, використовувати набуті знання та вміння комунікувати у процесі професійної взаємодії на підприємствах (організаціях, установах).

Програмні результати навчання:

ПРН 2	Розуміти розмаїття та специфіку філософських та суспільних дисциплін, знати філософську та конкретно-наукову термінологію.
ПРН 3	Знати основні етапи, напрямки в історії світової і вітчизняної філософії та інших суспільних галузей.
ПРН 6	Знати основні напрями, тенденції, проблематику сучасної філософії та суспільних наук.
ПРН 8	Оперувати основними філософськими, економічними, соціологічними, політичними методами і підходами, розуміти етико-практичну значущість філософського та соціально-гуманітарного знання у здійсненні аналітичної діяльності.
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації.
ПРН 16	Вміти застосовувати загальногуманітарні, філософські, політичні й економічні знання в різних сферах життєдіяльності.
ПРН 22	Знати нормативну суспільно-політичну й економічну теорію, їх прикладний та порівняльний аспекти; використовувати понятійно-категоріальний та аналітично-дослідницький апарат сучасної світової суспільної думки.

Основні джерела

Бачинін В.А., Панов М.І. Філософія права: Підручник. К.: Видавничий дім ІН ЮРЕ, 2006. 472 с.
 Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.І. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О.Г. Данильяна. Харків: Право, 2009.
 Габрієлян О.А., Кальной І. І., Цветков О. П.. Філософія історії: підручник / О. А. Габрієлян, І. І. Кальной, О. П. Цветков. Київ : Академвидав, 2010. 213 с.
 Філософія права / За ред Дж. Фейнберга. К. : -Основи, 2007. – 1256 с.
 Циппеліус Р. Філософія права : Підручник. К. : Тандем, 2000. 300 с.
 Баумейстер А.О. Філософія права: навч. посіб. Вінниця: О.Власюк, 2007. 224 с.

Вовк В.М. Філософія права: Навчально-методичні матеріали. Івано-Франківськ: Вид-во - Сімик, 2006. 188 с.

Кузнєцов В.І. Філософія права. Історія та сучасність: Навчальний посібник. К.: ВД Стилос: ПЦ Фоліант, 2006.-382 с.

Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Філософія права» / уклад.: М.В. Костицький, В.М. Кравець, Б.Ф. Чміль та ін.]. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 48 с. 14

Рабінович П. М., Добрянський С. П., Гудима Д. А., Гришук О. В., Дудаш Т. І. Філософія права: проблеми та підходи: Навч. посіб. для студ. спец. «Правознавство» / П.М. Рабінович (заг.ред.). Л., 2005. 290 с.

Філософія права: Навч. посіб. / О.О.Бандура, С.А.Бублик, М.Л.Заінчковський та ін.; за заг. М.В.Костицького та Б.Ф.Чміля. К.: Юрінком Інтер, 2000. 336 с.

Філософія права: Навч. посіб. / О.Г.Данільян, Л.Д.Байрачна, С.І.Максимов та ін.; за заг. О.Г.Данільяна. Х.: Прапор, 2006. 272 с.

Філософія права: Навч.-метод. посіб. / О.О.Бандура, В.М.Вовк, М.В.Костицький, Ю.С.Симон та ін.; За ред. акад. М.В.Костицького. К.: КНУВС, 2007. 160 с.

Філософія прав людини / За редакції Ш. Госепата та Г. Ломана; Пер. з нім. О. Юдіна. К.: Ніка-Центр, 2008. 320 с.

Визначені рамки дисципліни:

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання практичних завдань та он-лайн тестування (наприклад, програма Moodle) у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи магістранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання магістрантів також здійснюється в дистанційному режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.

● **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного контролю (90 балів) та написання залікового есе (10 балів). При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагиат; несвоєчасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю та виконали завдання самостійної роботи отримують залік «автоматично».

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми: 1,2,3,4,)	40
Модуль 2 (теми: 5, 6,7,8,9)	50
Написання залікового есе	10
Разом:	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів по темах курсу:

Змістовий модуль I				Змістовий модуль II					Написання залікового есе	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9		
10	10	10	10	10	10	10	10	10		
40				50					10	100

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.